

A LEGEK VÁROSA: IRÁNY A „KIS BÉCS”

Temesvár 2024 ősz

1

a Specializációs tervezési tárgy
(osztatlan-, MSc-képzés), a Komplex 1.
keresztfélév és a BSc-, MSc- és osztatlan
képzések Diplomatervezés kurzusainak
közös programja

„Vezéregyéniségei, kormányzói között voltak
csehek, olaszok, franciák és spanyolok.
Volt szerbiai és lett belőle romániai város.
Kevés város van még a kontinensen, amelynek ennyire
összeurópai történelme van.”

(Vicze Károly: „Az vég Temesvárban...”)

PROGRAM- ÉS TÁRGYFELELŐS: ZOMBOR GÁBOR DLA EGYETEMI ADJUNKTUS

KONZULENSEK (VÁRHATÓAN):
Balázs Mihály DLA egyetemi tanár
Bartha András Márk DLA egyetemi adjunktus
Fazekas Katalin DLA egyetemi adjunktus
Fejérdy Péter DLA egyetemi docens
Kemes Balázs DLA egyetemi adjunktus
Klobusovszki Péter DLA egyetemi docens
Kronavetter Péter DLA egyetemi adjunktus
Sámson Kinga meghívott oktató
Szabó Levente DLA egyetemi tanár
Vannay Miklós DLA egyetemi adjunktus
Zombor Gábor DLA egyetemi adjunktus

A félévközi és záróalkalmak meghívott vendége:
Zuh Deodáth PhD művészettörténész, egyetemi docens

Asszisztens: Lázár Csaba doktorandusz

Az előkészítésben
közreműködik: Jelínek Dorka építészhallgató

↑ Temesvár - légifotó(©)

A TRILÓGIA RÉSZESE LEHETSZ!

Két erdélyi, ill. partiumi város: Kolozsvár, majd Nagyvárad meglátogatása után harmadízben, Temesvárra szervezett tervezési félévünkkel sorozatot zárunk. A hallgatói munkákat ismét kötetbe rendezzük, immáron a harmadikba (a kolozsvári és nagyváradai félévek összefoglaló kiadványai a tanszék honlapján elérhetőek), és ezzel egyfajta gyűjteményes „trilógiáját” adjuk a három, egyenként nagyjából félszáz hallgatói tervet eredményező, három éven át tartó, határon túli programunknak. Keressük együtt a város horzsolásait, az apró ficamokat, zúzódásokat. Vessük gyógyító tekintetünket a város kínálta helyzetekre és leljük meg az egészséges irányokat terveink bandázszai által!

DE MIÉRT TEMESVÁR?

A fekvésénél fogva mindig is stratégiai jelentőségű város történelmének alakulása ma is olvasható nyomokat hagyott annak összetett rétegzettségén. Tudtad, hogy Temesvár többnemzetiségű és multikulturális település: a románok mellett magyarok, németek, szerbek, szlovákok, ukránok és olaszok is lakják? Ismert volt előtted, hogy „Kis Bécsnek” is nevezik kulturális összetettsége, és különösen építészeti gazdagsága miatt? A középkori alapokon nyugvó belváros struktúrája, a barokk nagyvonalúsága, az egykori erődtítmény hadtechnikai jelentősége éppúgy jelen vannak a városban, mint a monarchiabeli ipari fejlettség tanúi, vagy a szecesszió: a bánsági város egykori főépítésének,

Székely László monumentális épületei igazi csemegéi a „békeidőknek”. Köztudott-e, hogy itt indult be az ország első sörgyára, elemi iskolája, a Monarchiában itt gyúltak fel először az utcai lámpások és szintén első a város a villamosközlekedés elindításában? De a két háború közötti, modernista Temesvár is figyelemreméltó épületeken keresztül ismerhető meg, ahogy kortárs építészete is tanulmányozásra méltó. A város történelmének meghatározó eseménye, hogy innen robbant ki az 1989-es romániai forradalom. Európa Kulturális Fővárosa volt 2023-ban, és két évente itt rendezik meg a BETA euroregionális építészeti biennálét. Kérdés-e mindezek után, hogy Temesvárt érdemes megismernünk?

A LEGEK VÁROSA: IRÁNY A „KIS BÉCS” Temesvár 2024 ősz

2

A temesvári vár (képeslap grafika)

ÉS MIÉRT A HATÁRON TÚLRA?

Hogyan lehet határátlépéseink, határhelyezeteink teremtő energiáit kinyerve új házat, új teret alkotni? Fogalmakkal, helyekkel, léptékkal, idővel teremtett távlatok kettős minőségei közötti bolyongás, ki-bejárás hogyan rendezi bennünk értelmező, teremtő energiáinkat? Ahogy Rockenbauer Pál közeli helyek természeti, kulturális szépségeinek és magának a megismerésnek, a barangolásnak dicséretéről készített ismeretterjesztő sorozatot, úgy ezt a fajta országkerülő-országjárást, az eltávolodást, a folytonos határátlépéseket a Középülettervezési Tanszék gyakorlatává tettük, és szakmai kapcsolatok kiépítése által is hangsúlyozzuk a fontosságát regionális értékeinknek. A tervezési félév a személyes megközelítések okán jellemzően egyéni értelmezésekre épít. Mindemellett rendkívül fontos az egyéni értelmezések csoportos ismertetése a tervezési stúdium egyes állomásain. Bizonyos munkarészek feldolgozásánál számítunk a kiscsoportos feldolgozásra, ez esetben szükséges előzetesen az egyéni részfeladatok pontosítása.

UTAZUNK!

A tervezési stúdium első hetének kiterjesztett hétvégéje (szeptember 5-8.) ad lehetőséget ennek az izgalmas, történetének lenyomatait magán hordozó városnak, történeti és kortárs építészetének és a kiválasztott tervezési területeknek is a megismerésére, a helyszíni vizsgálatokra, a kulturális közeg, a város feltérképezésére – az oktatókkal, hallgatókkal közös tanulmányút keretében. A hely megismerésében – helyi építészek mellett – Zuh Deodáth művészettörténész lesz segítségünkre.

HOGYAN ÉS HOVA TERVEZÜNK?

A folyamatos, közelítő, léptékbeli határokat átlépegető munkamódszerünk első szakasza a hely, mint tervezési helyzeteket és helyszíneket befogadó város: Temesvár átfogó vizsgálata. Ezt követően a városon belül három, karakteresen elkülöníthető tervezési helyszíncsoporttal foglalkozunk, melyeknek külön-külön és együttesen is fontosak összefüggéseik, városi szerepeik: (1) a belső, egykor városfalon belüli tömbökben fellelhető izgalmas hiányokkal, résekkel, (2) a Béga csatorna menti területekkel és (3) a két, karakteres zóna néhány köztes helyzetével.

KIÁLLÍTUNK!

A Temesvárra születő hallgatói tervanyagot, a megelőző félévek nagyváradi és kolozsvári munkáival együtt, „trilógiaként” tervezzük bemutatni a FUGA Budapesti Építészeti Központban 2025 januárjában, az összegzés mellett az összehasonlítás izgalmas lehetőségét is felkínálva a résztvevőknek, látogatóknak.

KIKET VÁRUNK?

A program a következő tantárgyak hallgatói számára nyitott:

1. STT: Specializációs tervezési tárgy (osztatlan és MSc-képzés) / jelentkezés a specializáció 3 tanszéke által meghirdetett form kitöltésével (júl. 9-ig)

2. BSc-képzés Diplomatervezés, az osztatlan és MSc-képzések Komplex tervezés 1., Diplomatervezés / jelentkezés – a felkért konzulenssel/témavezetővel történő előzetes egyeztetés követően – mielőbb, a közös tárgy hirdetéseknek megfelelő form kitöltésével

3. A KIE és IF specializációk hallgatói számára korlátozottan (jelentkezés a specializációk által szervezett módon).

2024. június

Zombor Gábor DLA egyetemi adjunktus, tárgyfelelős
Szabó Levente DLA egyetemi tanár, tanszékvezető

A korábbi kolozsvári és nagyváradi félévek letölthető kiadványai:

Kolozsvár '22

Nagyvárad '23

1

Az Erdély-trilógia a legnagyobb erőfeszítés és a legnagyobb eredmény is, amit Móricz erőfeszítésekről rövid lankadásokon át újabb erőfeszítésekre haladó pályáján elért. Szintézise mindannak, amit eddig csinált, benne van teljesen, hiánytalanul, genialitásával és tévedéseivel, képességeinek minden kimeríthetlenségével s minden korlátjával, népével való szolidaritásával, éber és figyelő szellemének töméntelen tapasztalásával és veleszületett igazság-ösztönével. Egy monumentális alkotásra született író megvalósította, amire született. (Schöpflin Aladár: Erdély. Móricz Zsigmond regény-trilógiája)

2

„A Másfélmillió lépés Magyarországon Rockenbauer Pál nagysikerű gyalogos országjáró ismeretterjesztő televíziós sorozatának első része volt. A stáb kétéves előkészítő munka után 1979. július 31-én indult el az Országos Kéktúra akkori keleti végpontjától, a Zempléni-hegységben lévő Nagy-Milictől, s összesen 1124 kilométer megtétele után, 1979. október 15-én érte el annak nyugati végpontját a Kőszegi-hegységben, az Írott-kő alatti Szent Vid-hegyen. A film azzal a céllal készült, hogy kedvet csináljon a közönségnek a túrázáshoz, az ország megismeréséhez. – www.wikiwand.com Másfélmillió lépés Magyarországon (1979) ”